

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manna Animæ Sev Exercitium Facile Simul Et Fructuosum Illis, Qui Quoquo Modo Vacare Orationi Desiderant

Segneri, Paolo

Dilingæ, 1699

XVI. Attendite, ne Justitiam vestram faciatis coram hominibus, ut videamini ab eis: alioquin mercedem non habebitis apud Patrem vestrum, qui in Cœli est. Mat 6. v. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48281](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48281)

hominibus ut videant opera vestra bona, non ut cogantur videre. Hinc est, quod nonnulli Evangelici Praecones aliquando magno ardore reprehenderint morem istum adeò hodie in Ecclesia vulgarem, non reprehenderunt, quasi nullo modo deceat relinquere Postteris honoratam memoriam bonorum, quæ illorum probi Majores quondam fecerunt: sed reprehenderunt, quia sæpe non relinquitur talis memoria causâ boni, quod factum est alio san-

ctiore fine, sed quia sit bonum, relinquatur memoria. Verum ut adeò esse facile definire, quod dicitur celare bonum, quod hoc non celare. ideo hinc rei protracta consecrabis meditationem: nam si jus notitia multum facit, ut in negotio eâ procedamus liberatius, sine qua haud unquam factum est cum gustu operemur.

* * *

XVI.

Attendite, ne Justitiam vestram faciatis coram hominibus, ut videamini ab eis: alioquin mercedem non habebitis apud Patrem vestrum, qui in Cælis est. Mat. 6. v. 1.

CONSIDERA nomen Justitiæ hic esse genericum ad designanda omnia opera bona, quæ deinde à Christo proximè sunt divisa in tres species, Eleemosynam, Orationem, & Jejunium, quasi ad has omnes ceteræ referantur. Nec mirum est: quia Jejunium opponitur Concupiscentiæ carnis: Eleemosyna Concupiscentiæ oculorum: Oratio, quæ nostrum nobis nihilum representat, superbiæ vitæ. Jejunium speciali modo nos ordinat respectu nostri: Eleemosyna respectu proximi: Oratio respectu DEL. & sic Jejunium servit ad continentiam, quæ est virtus propria partis concupiscibilis: Eleemosyna ad Commiserationem, quæ est propria Irascibilis: Oratio ad Devotionem, quæ est propria

partis Rationalis. Et quanto hæc opera semper in se habent iuncta meritum, satisfactionem, & impetrationem, uti est omnibus commune, Jejunium tamen vim maximam ad merendum, Eleemosyna ad satisfaciendum, Oratio ad impetrandum. Quibus patris opera, hinc Christus loquatur. Non dicitur: *Attendite, ne Justitiam vestram faciatis coram hominibus*, sed adjungit: *ne videamini ab eis*: quippe nihil est mali Jejunii, Eleemosynas, & orationes tuas videtur hominibus: malum est illa recitari hoc fine, ut videantur. imò nec hoc est malum, si ea videri velis pro gloria, quæ inde DEO refertur prodest. Malum est, cum vis illa recitari

pro tua gloria. Unde sapienter Christi-
 anus non dixit: *Attendite, ne iustitiam*
vestram faciatis coram hominibus, ut
videamini ab eis, sed ut videamini. nam
 in hoc est periculum, contra quod
 maxima attentione est opus, habere pro
 se non ostentationem operis, sed sui.
 Ceterum o quantum continuo obtri-
 nitur demon, ut patam illud
 bonum, quod fit in mundo, clam fiat,
 non secus ac si illa viveremus tempora
 primorum persecutorum, quorum
 mensa Christiani nunc cavernas, nunc
 circacumbas querebant. Scriit ille,
 quanta vis sit exempli ad excitandum
 in hominibus fervorem boni, & ideo
 quod potest id tollere allaborat. &
 quam ob causam putas ipsum aliquan-
 do tam crudele bellum contra sacras
 imagines suscepisse? causa fuit, quia
 ad illarum conspectum omnes vehe-
 menter incitabantur hic quidem ad
 martyrium, alius ad pietatem, iste ad
 penitentia opera, alij ad alios virtu-
 tum actus magnificos. Jam bellum
 illud, quod demon inter nos contra
 inimicas Sanctorum imagines gerere
 non potest, id vivis indicit imagini-
 bus, hoc est, laudabilibus eorum ex-
 emplis. Conatur varias pratexens
 causas apparentes profus subtrahere
 luci publicae, ne sint probro peccato-
 ribus, incitamento animis pusillis.
 potius semper esse Spiritum humili-
 tatis, & bona tua opera occultes? non
 raro est tentatio inimici, qui tibi in-
 videt bonum, quod parere in alijs
 polles non occultando. *Universi ca-*

nes muti non valentes lacrare. Il. 36.

v. 10.
 2. Considera univerſim loquendo
 duo esse genera operum bonorum.
 quaedam sunt ordinaria, & communia
 in orbe Christiano omnibus, qui vo-
 lunt vivere ut veri observatores status
 sui, sive Laici, sive Clericalis, sive Re-
 ligiosi qualiscunque sit: uti sunt Pœ-
 nitentia opera tali statui consueta, cre-
 bra confessio, frequens Communio,
 quotidiana & devota in Divinis Offi-
 cijs presentia, & alia hujusmodi, quo-
 rum defectus imperfectioni adscribi-
 tur. Alia non ordinaria, sed singula-
 ria. proinde quoad ista suadent Sancti
 ea plerumque clam fieri, ad vitandam
 admirationem: sed non ita suadent
 etiam quoad priora. imò dicunt nobis,
 satius esse illa palam fieri cum om-
 ni apparatu tali statui hominum, qui
 sunt observantiores, usitato. & id qui-
 dem non sine causa. vel enim in eo sta-
 tu es persona privata, vel publica. Si
 publica, hoc est, Præful, Princeps, Su-
 perior, non solum rectè agis ita palam
 apparendo, sed ita agere necesse est,
 quia vita tua debet alijs esse norma vi-
 vendi. *In omnibus te ipsum præbe ex-*
emplum bonorum operum. Tit. 2. v. 7.
 Si privatus fueris, melius quoque agis
 amando publicum quam secretum, nò
 solum ob utilitatem, quam diximus in
 alios derivari, sed quæ in te redundat:
 quia eâ ratione declaras te ipsum. &
 quam ob causam credis te bene agere,
 si abscondas bonum? ex vanæ gloriae
 metu? haud sanè. Sed facis, ne ob-
 stringas

PPP p 3

stringas te ipsum. nam si illi Congregationi adscribi te patiaris, si quovis octiduo peccata confitearis, & ad facram Mensam accumbas, videris ubi jam non esse liber in admittendis amicorum invitationibus, cum ad theatra, ad circos, ad convivia tendunt; ne sint deinde, qui te inter alios presentem digito monstrant. Sed numquid melius est ob hanc ipsam causam facere generosum propositum? *Ufquequo claudicatis in duas partes?* 3. Reg. 18. v. 21. Tu horres declarare quam partem teneas, DEI an Mundi: & ego denuncio melius tibi fore, si declares. quamdiu enim non declares te tenere partes DEI, sæpe contingerit iniquissima à te peti, quibus consenties ex respectu humano: cum contra futurus sit nemo, si te declares, qui vel audeat tentare. Sufficit ergo in omnibus, quæ agis, retineri semper eodem modo intentionem rectam soli DEO placendi. Atque hoc est, quod indicare Christus voluit, cum de Eleemosyna dixit: *Nesciat sinistra tua, quid faciat dextratua.* De oratione: *Intra in cubiculum tuum.* De Jejunio: *Unge caput tuum, & faciem tuam lava, ne videaris hominibus jejunans.* Certè noluit eâ ratione interdiceret, ne ejusmodi opera fierent etiam publicè, cum toties ea ipse publicè fecerit. Sed modo loquendi figurato dicere voluit, ut, si etiam fierent publicè, eâ fierent nihilominus rectitudine intentionis, quâ illa facit, qui omnibus utitur memoratis artificijs, ut dissimu-

let. Ceterùm an nôsse caput, quod opere Dominus semper amaret, istam libertatem aperta fronte ostendi bene? Dicebat quoniam in Rahamo universalem à se indulgentiam se veniam toti Civitati infamis Sodomæ, si in medio tot mi quorum vellos quinquaginta justos inveniret, *in medio civitatis, dimittam omnia propter eos.* Gen. 18. v. 16. Nôsti? non dixit *in civitate Sodomæ* sed *in medio civitatis*, fieri enim voluit, quorundam sententiâ, ut sceleratorum millia saltem ob quinquaginta, qui clam procerum servarent, sed qui idem faceret publicè in aliorum conspectu, non *Abulenti.* in Gen. 18. Atque isti Justi, qui sufficient placando DEI, qui non tantum sibi sunt, sed paribus se declarant. *In medio Laude laudabo te.* Pl. 21. v. 23. *In medio sanctorum laudabo eum.* Pl. 108. v. 1.

3. Considera declarationem istam externam tantò esse majoris, quanto major est intus intentio: & sinceritas, jam supra memorata non querendi per opera, quæ gloriam propriam, sed Divinam, verò deficiente quis dubitet, ipsam declarationem tam publicè parùm demique esse posse acceptam DEO? Ideo dicebat Christus: *rendite, ne fustigam vestram faciem coram hominibus, ut videamini, hoc est, ad hoc, ut videamini, alioquin mercedem non habebitis.*

vestrum, qui in Caelis est. Et
 quomodo vis, ut Pater tuus Caelestis
 remuneretur in caelo bonum, quod
 fecisti, fronte quidem aperta, sed non
 causa? Iner potius, ut id ho-
 mines tibi remunerentur, quorum re-
 muneracionem praerulisti Divinae. Un-
 de veritas hic non dicere Dominum :
*mercedem non habebitis à Pa-
 tre vestro, qui in Caelis est.* Sed dicit :
*quod feceris studio vanitatis, da-
 bit equidem saepius remuneraciones
 carnis propter utilitatem, quae inde
 accipitur in mundum : sed non dabit
 Caelestes.* Ad istas habendas oportet
 intentionem omnino esse defec-
 tam, omnino sanctam: non enim coe-
 ram remuneratur solum *materiale* o-
 pus, qui est cortex, sed *formale*, qui
 est nucleus, quis ergo satis explicet,
 quantum momenti sit haec intentio?
 quid? an igitur omnis actus vanita-
 tis, qui se infelicitate nostrâ actioni-
 bus miscet cetera DEO tam gratis,
 tollit meritum? haud sanè, sed so-
 lum tunc tollit, quando actus ille va-
 nitatis instar vermis interni eas actio-
 nes potest inficere. Explicabo: si-
 quidem hinc Spiritui tuo nasci aliqua
 quies potest, vel desiderium placen-
 di hominibus (qui est actus vanitatis)
 est antecedens opera illa bona, de
 quibus sermo est, v.g. Eleemosynam
 aliam publicam, vel est Concomitans,
 vel Consequens. Si Consequens,
 tollere meritum non potest, quia actus
 vanitatis aliud illi non est quam ver-
 mis quidam externus, qui cum dente

suo maligno corrumpere molitur o-
 pus, jam reperit absolutum, adeoque
 in tuto collocatum. Si Antecedens,
 sine dubio tollit, quando scilicet finis,
 quem spectas in Eleemosyna facienda,
 alius non est, quam ut hominibus pla-
 ceas. tunc enim vermis occupat me-
 dullam operis. Verum est, hoc ipsum
 studium placendi hominibus posse a-
 liquando dirigi ad majus obsequium
 Divinum, uti in viris Principibus &
 Praelatis contingit, qui Eleemosynis
 etiam abundantibus solent obtinere
 affectum & amorem subditorum, ut
 eos deinde servant DEO magis de-
 voros, & tunc sicut actus iste est licitus,
 vermis non est, & consequenter per se nec
 minimum praerudicare potest valori
 operis, qui ponitur habere pro ultimo
 fine honorem Divinum. Si denique
 talis actus vanitatis est Concomitans,
 tunc & tollere potest valorem operi,
 & potest non tollere. Tollit, quando
 caprum est opus, studio placendi Deo,
 sed antequam compleatur, mutato fi-
 ne potius quaerimus placere homini-
 bus: sic quippe vermis, ut corrup-
 pat, adest in tempore. Non tollit,
 quando quis non prosequitur opus, ut
 hominibus placeat, sed eodem tem-
 pore, quo insistit operi, v.g. eroganda
 eleemosyna tam liberali, studio se de-
 tinet in vano gaudio, quod in animo
 oboritur, dum videt multos circum-
 stare spectatores: quia quantumvis
 gaudium tam vanum etiam peringat
 ad venialem noxam, ponitur esse actus
 omnino distinctus ab illo ultimo fine,
 qui praerfixus est operi, nempe dandi
 DEO

DEO gloriam, & sic vermis foris manet, quia elemosyna antè dicta equidem conjungitur cum actu vanitatis, sed ab eo minimè dependet. Atque idcirco in eo casu non est, cur desistas ab elemosyna etiam publicè faciendâ. soli repugnandum est vanitati, cam repellendo, reprimendo, vel certè aliò animum divertendo. hoc si facias,

illibata stat merces. Quæ cum sint, en ut Pater tuus Cælestis Patri officio fungatur. Non aliter non viribus majora exigit. Sed vult, ut te geras tanquam obsequium filium, hoc est, vult longè cari in pretio tibi esse estimatum suam, quàm suorum tumulorum.

XVII.

Sanctissimum Nomen MARIÆ.

Ave Maria Gratia plena. Luc. 1. v. 28.

Considera, quantumvis Archangelus Gabriel, quando salutavit Sacratissimam Virginem dicendo *Ave* (quæ vox erat augurans magnitudinem, & annuncians gaudium) non illico expresserit ejus nomen, prout deinde consuevit Ecclesia; id tamen præmississe, cum diceret: *Gratiâ plena*. quippe si Maria fuit gratiâ plena, quare fuit? utique ob summam conjunctionem, quam habuit cum illo Oceano, unde gratia derivatur, adeo ut velut subditum in potestate haberet. Itaque si Maria fuit gratiâ plena, ideo fuit, quia fuit Maria: quod juxta præcipuam tam digni nominis Etymologiam significat *Dominam Mariam*. Nota igitur, Archangelum in sermone suo nullum posuisse tempus: & sic non dixit: *Ave, qua fuisti gratiâ plena*: *Ave, qua es*: *Ave, qua eris*: sed absolutè dixit: *Ave gratiâ*

plena, ut sic melius omnia comprehendere. Unde sine dubio triplici plenitudine gratiæ loquutus est de illa, quæ Virgo accepit de marito: de illa, quam accepit de parentibus, & de illa, quæ ipsi servavit etiam in futurum. Si nosse vellet sint istæ plenitudines; ajo illas esse, quas deinde omnes Doctores etiam in ea agnoverunt. nempe plenitudinem sufficientiæ, plenitudinem uberantiæ, & plenitudinem excellentiæ. Prima videtur Virginem plenam in se. Altera didit plenam in se, & plenam pro alijs. Tertia reddidit plenam in se, & plenam pro alijs, & plenam pro alijs, & plenam pro alijs. raris tantas plenitudines? Mirum si in tempore occurrat, illud se Mariam, hoc est, *Dominam Mariam* habet in suo fundo Oceanum.